НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-04-165
Дата: 01 / 10 202 6 г.

15^00
Цунев

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА РУМЯНА ПЕТРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА КЪМ 52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасям предложение за изменения и допълнения в приетия на първо гласуване на 17.09.2026г. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници № 52-602-01-22/10.06.2026 г. (ЗИДЗЕВИ), внесен от Министерски съвет, както следва:

1. § 54 се изменя по следния начин:

„§ 54 Законът влиза в сила в срок от 3 години след обнародването му в **„Държавен вестник“**, като в този период следва да бъдат приети актуална **Енергийна стратегия на Република България** и **наредба,** уреждаща хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда, опазването на околната среда, човешкото здраве и продоволствената сигурност на Република България“.

Вносител:

Коста Георгиев Стоянов

Мотиви

Към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници № 52-602-01-22/10.06.2026 г. (ЗИДЗЕВИ)

Съгласно позиция на МОСВ, публикувана на сайта на министерството, „в някои части на страната бързото развитие на енергийни проекти води до значителна концентрация на съоръжения в ограничени територии. В отделни землища соларните паркове вече заемат съществен дял от площта им. Опасенията на местните общности за въздействието върху здравето и качеството на живот, земеделските земи, природата и облика на населените места трябва да бъдат взети предвид. Особено внимание изисква навлизането на големи енергийни проекти в продуктивни земеделски територии, които имат значение за местния поминък и продоволствената сигурност на страната".

Министерството на околната среда и водите подкрепя развитието на възобновяемата енергия, но счита, че то трябва да бъде по-добре планирано и да се осъществява при ясни правила за защита на човешкото здраве, земеделските и горските територии и природата като цяло.

Основният проблем според МОСВ е, че развитието на ВЕИ в значителна степен се определя от отделните инвестиционни инициативи, без предварително на национално ниво да са съпоставени пространствените потребности и ограничения, произтичащи от различните секторни политики. Инвестиционните предложения за ВЕИ преминават през няколко процедури, в които различните институции оценяват въпросите от своята компетентност. Органите на местната власт и администрация имат правомощия по устройственото планиране и разрешаването на строителството, компетентните държавни органи – за промяната на предназначението на земеделските земи и горските територии, и за оценката на въздействието върху околната среда и защитените зони, а мрежовите оператори – за възможностите за присъединяване към електроенергийната мрежа. Така решенията се вземат в рамките на различни секторни процедури, без винаги на достатъчно ранен етап да бъдат съпоставени приоритетите при използването на територията – развитието на енергетиката, земеделието и горите, защитата на човешкото здраве и опазването на природата. Затова е необходим цялостен подход към пространственото планиране на развитието на ВЕИ и по-добро взаимодействие между институциите.

По инициатива на МОСВ със Заповед №Р-123 от 5 август 2026 г. на министър-председателя е създадена междуведомствена работна група, която обединява институциите с ключови правомощия в областта на околната среда, енергетиката, устройството на територията, земеделието, горите и общественото здраве. Целта е решенията за развитието на ВЕИ да бъдат разглеждани комплексно, а не само през призмата на отделните секторни политики. Работната група има задача да предложи в кратки срокове превантивни мерки за регулиране на дейностите, свързани с изграждането на ВЕИ, като бъдат отчетени опазването на околната среда, човешкото здраве и продоволствената сигурност. Тя ще анализира действащата нормативна рамка и ще предложи конкретни решения, включително по

отношение на: минималните отстояния от населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита; правилата за изграждане на ВЕИ в екологично чувствителни територии и защитените зони от мрежата „Натура 2000“; опазването на земеделските земи, включително ограничаването на загубата на ценни и продуктивни земеделски територии; опазването на горските територии; съвместяването на развитието на ВЕИ с другите приоритети при използването на територията.

Паралелно с това ще бъдат разработени критерии за национален пространствен инструмент за планиране на развитието на слънчевата и вятърната енергия. Целта е още на най-ранен етап да бъдат видими както териториите с добър енергиен потенциал и подходяща инфраструктура, така и местата, в които съществуват ограничения или риск от конфликт с човешкото здраве, продоволствената сигурност, земеделското производство, водите, природата, културно-историческото наследство и туризма.

Критериите ще отчитат: екологичната и териториалната чувствителност; близостта до населени места и други обекти на здравна защита; качеството, предназначението и значението на земеделските земи за производството на храни, фуражи и паша на домашни животни; функциите на горските територии; слънчевия и ветровия ресурс; възможностите за присъединяване към електроенергийната мрежа; наличието на подходящи вече урбанизирани, нарушени или индустриални територии; наличната транспортна инфраструктура; визуалното въздействие върху обекти на културно-историческото наследство.

Развитието на ВЕИ не може да бъде за сметка на здравето на хората, земята, от която произвеждаме храна, и природата. Необходими са ясни, предвидими и обосновани правила, които да отчитат спецификите на различните територии и да насочват развитието на ВЕИ към местата, където ползите са най-големи, а рисковете и конфликтите – най-малки.

По данни на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) към момента въведените в експлоатация мощности са както следва: 5609 MW от фотоволтаични централи, 719 MW от ветрогенератори.

По данни на Министерството на земеделието и храните (МЗХ) за периода 2020-2025 г. площта на земеделските земи с променено предназначение за изграждане на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници (ФЕЦ/ВЕЦ) е 81 436.01 дка. По данни на Изпълнителната агенция по горите (ИАГ) за периода 2020-2025г. площта на горските територии с променено предназначение за изграждане на фотоволтаични електроцентрали и ветрогенераторни паркове е 1711,531 дка.

Фотоволтаичните паркове се разполагат на територията на цялата страна, като площта на някои от тях достига до над 25% от площта на отделни землища (например: с. Полковник Ламбриново, общ. Силистра; с. Априлци, общ. Пазарджик; с. Ведраре, общ. Карлово). От 719 MW изградени ветрогенераторни мощности 556 MW са в областите Варна и Добрич. В същия териториален обхват в строеж са още 70 ветрогенератора с мощност 206 MW.

Гореизложеното доказва, че е наложително приемането на актуална Енергийна стратегия на Република България и наредба урегулираща хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда, опазването на околната среда, човешкото здраве и продоволствената сигурност на Република България. Необходима е актуална нормативна база гарантираща опазване на човешкото здраве и живот, във връзка от излагане на хронично денонощно въздействие на нискочестотен шум и инфразвук, когато е генериран от ветрогенератори и други промишлени източници.. В момента на ниво Европейски съюз няма приета нормативна уредба, а ЕК изрично пояснява, че това е задължение на всяка държава-членка. В България след образуваните множество дела срещу изграждането на фотоволтаични и ветро-паркове, съдът доказа, че местната власт в лицето на общинските съвети няма компетентност. В същото време министерство на здравеопазването е абдикирало от задълженията си с оглед на факта, че Наредба № 7, която отговаряше за определяне на хигиенно-защитни зони, е отменена през далечната 2011 г. и до момента няма приет неин аналог. Поради тази причина проекти за вятърни електроцентрали се одобряват на база разстояние едва 500 метра от населените места, което нормативно отстояние е определено през 2005 г. когато турбините са били с обща височина 60 - 80 м. и мощност около 1-2 MW. Днес проектите, които се предвиждат за изграждане на индустриални съоръжения с единична мощност до 8 MW и обща височина до 265,5 метра, изобщо не са изследвани за въздействие върху човешкото тяло, но биват одобрявани на база липса на нормативна уредба в областта регулация на нискочестотен шум и инфразвук. Отдавна е разбит митът, че щом нискочестотния шум и инфразвука е нечуваем от човешкото ухо, то той не се усеща от човешкия организъм. Не бива да се приемат ускорени процедури в услуга на определени заинтересовани лица, които ще бъдат в ущърб на българските граждани, българската природа, българската гора и българската плодородна земя.

Вносител:

Коста Георгиев Стоянов